

på lag med naturen

Vår visjon: Fornøyde småfeholdere over hele landet

Stiftet 1947

18 fylkeslag

330 lokallag

9 600 medlemmer

Norsk Sau og Geit (NSG) er en landsdekkende faglig medlemsorganisasjon for folk med sau, geit og gjeterhund.

Vi ivaretar småfeholdernes interesser!

Foto: Karianne Kjelstrup

Norsk Sau og Geit kjenner småfebøndernes hverdag og er der for medlemmene, i lokallag, i fylkeslag og på den nasjonale arena. Vi samarbeider nært med faglaga i landbruket, andre landbruksorganisasjoner, offentlig forvaltningsinstanser og politiske miljøer.

I NSG har vi over 1 000 tillitsvalgte som sammen med styret og de ansatte, arbeider med å drive organisasjonen framover.

Medlemsbladet Sau og Geit kommer seks ganger i året, og både speiler og inspirerer næringa vår.

NSG satser på de unge

Team Ung er ungdomsrådet i NSG, med hovedmål å styrke organisasjonen i møtet med framtidens småfeholdere og medlemmer med gjeterhund. Teamet drivet blant annet med rekruttering og videreutvikling av vårt møte med yngre medlemmer, på sosiale medier og gjennom representasjon.

Team Ung bidrar også betydelig med å utvikle organisasjonen med hensyn til fagpresentasjon og kommunikasjon.

Organisasjonens hovedmål

- NSG skal være småfeholderens og beitebrukernes viktigste interesseorganisasjon og kunnskapsformidler
- Bærekraftig produksjon basert på mest mulig norske fôrressurser, med god dyrevelferd og godt smittevern
- Trygge beiteretten og sikre utnyttningen av den
- Sunne, produktive og arbeids effektive avlsdyr
- Økt bruk av gjeterhund
- Småfenæringa skal ha et positivt omdømme
- Økt forbruk av norske småfeprodukt
- Lønnsomheten i småfeholdet skal være minst på linje med gjennomsnittet i samfunnet
- Bygge organisasjonen nedenifra grasrota

Våre fagområder

Avl på sau

Hovedmålet med avlsarbeidet på sau er at det skal bidra til å styrke økonomien i saueholdet, med funksjonelle og produktive dyr på inn- og utmarksbeite.

Avlsrådet for sau med 11 medlemmer er rådgivende organ for avl og semin på sau.

Kåring av værlam

NSG har egne kåringsregler for 20 forskjellige raser. Vi kårer over 8000 værlam i året som blir fedre til neste generasjon lam.

«Indeksrasene»

NSG driver et aktivt avlsarbeid på rasene norsk kvit sau, kvit og farga spælsau, pelssau og sjeviotsau. Seleksjonen på disse rasene gjøres ved bruk av beregnede avlsindekser for 10-16 egenskaper.

Feltarbeidet gjøres av 800 væreringsmedlemmer fordelt på 200 ringavdelinger.

På NKS er genomisk seleksjon brukt siden 2020, og på spælen siden 2023.

Avlsarbeidet vårt gir stor fremgang, større enn i de fleste andre land.

Øvrige raser

Avlsarbeidet på de andre rasene styres i et samarbeid mellom NSG og det enkelte raselag. Kåring av værlam er det viktigste avlstillaket.

Avl på Geit

Hovedmålet for geiteavlen er å utvikle ei geit som produserer mjølk med god og særegen geitsmak, godt egnet for produksjon av ulike typer geitost.

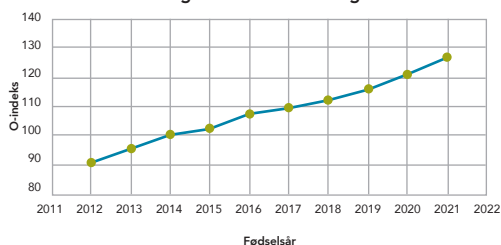
Fagrådet for geit er rådgivende organ for avl og semin på geit.

NSG organiserer avlsarbeidet på melkegeit, i tett samarbeid med 40 avlsbesetninger.

Seleksjonen på melkegeit gjøres ved bruk av beregnede avlsindekser for 10 egenskaper.

På geit er genomisk seleksjon brukt siden 2021.

NKS: Utvikling i O-indeks for alle granska værere

Spæl: Utvikling i O-indeks for alle granska værere

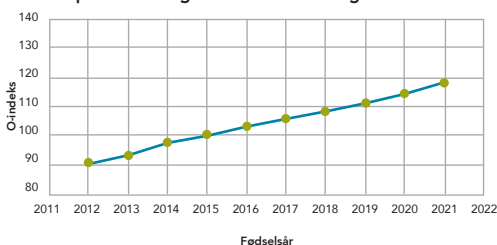

Foto: Jo Rislev

Semin

NSG driver to seminestasjoner, en for sau og en for geit. Med semin sprer vi gode gener til alle småfeholdere, øker den avlsmessige framgangen og reduserer smitterisikoen.

Et velfungerende seminopplegg er en forutsetning for det gode, landsdekkende avlsarbeidet vi driver.

På sau selger vi 29 000 semindoser i året, fra over 20 forskjellige raser. Hvert år kommer over 70 nye værer på stasjonen.

På geit selger vi 1 800 semindoser i året, fra fem forskjellige raser. Hvert år har vi 10-12 nye bukker på stasjonen.

NSG arrangerer seminkurs på sau som gir tillatelse til inseminering av egne søyer, og tilsvarende på geit.

Beite og utmark

Beiting av inn- og utmark er selve fundamentet for småfeholdet. Historien kan spores sammenhengende tilbake 4-5000 år og er den eldste form for husdyrhold. 300 millioner føreheter høstes årlig gjennom beiting i utmark. Dette tilsvarer beiting av 2 millioner dekar fulldyrket mark.

Størstedelen av beitingen gjennom de siste 50 årene er i beitelag gjennom Organisert beitebruk. Ordningen medvirker til å redusere tap av dyr på beite og sikrer tilsyn i beiteperioden.

Beitearealet er under et sterkt press fra bl.a. utbygginger, omdisponering, rovilt og løse hunder. Lite hensiktsmessige vedtak gjøres både av lokale- og sentrale myndigheter.

NSG arbeider aktivt gjennom lokallag, fylkeslag og sentralt for å sikre beiting som selve grunnlaget for matproduksjon, levende bygder og biologisk mangfold.

Utmarksrådet i NSG medvirker til prioriteringer av utmarksarbeidet.

Foto: Martin Opheim Gløersen

Foto: Martin Opheim Gløersen

Ull og klipping

Ull- og skinnfeller er en viktig del av inntekten i saueholdet. God ullkvalitet er en del av avlsmålet på sau.

NSG har et eget Ull- og klipperåd. Rådet skal legge til rette for å utdanne klippereinstruktører over hele landet, slik at det er tilgjengelige klippere i hele landet. Informasjon om tilgjengelige saueklippere finnes på nettsidene våre.

NSG arrangerer kurs i saueklipping og ullhåndtering. Gode klippere og korrekt ullhåndtering er en forutsetning for å sikre god dyrevelferd og verdiskapning av ulla.

NSG arrangerer årlig norgesmesterskap i saueklipping og ullhåndtering i samarbeid med lokal- og fylkeslag. De beste i NM representerer Norge i verdensmesterskapet.

NSG har samarbeidsavtaler med Norilia og Fatland ull om godtgjørelse til lokallag som organiserer innsamling av ull fra saueholderne.

Foto: Martin Opheim Gløersen

Foto: Karianne Kjelstrup

Gjeterhund

Hovedmålet med gjeterhundarbeidet i NSG er å legge til rette for utvikling og størst mulig praktisk bruk av gjeterhund.

NSG er raseklubb for gjeterhundrasene Border Collie og Working Kelpie.

Styret i NSG har oppnevnt et eget gjeterhundråd som jobber for å sikre gjeterhundrasenes utvikling og ivareta de gode bruksegenskapene. Gjeterhundrådet sørger for å utdanne og videreutvikle et tilstrekkelig antall instruktører og dommere, og legger forholdene til rette for stor deltagelse på gjeterhundprøver lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. NSG arrangerer årlig norgesmesterskap i bruk av gjeterhund i samarbeid med lokal- og fylkeslag.

Klima og bærekraft

Metanutslippet fra drøvtyggere er et belastende element i vurderingen av bærekraften i sau- og geiteholdet.

NSG har lagt ned store ressurser for å kunne ta inn «reduert metanutslipp» som en egenskap i avlsarbeidet på sau.

Avl for mindre metanutslipp er et kostnads-effektivt tiltak for å redusere klimaavtrykket, og virkningen er permanent. Vi er klare til å

Foto: Lars Erik Wallin

starte opp avlsarbeidet, når det foreligger finansiering.

Sauen gir mange positive bidrag i et bærekraftig norsk landbruk.

- Landbruk over hele landet der grovfordyrking- og beite gir den beste utnyttinga av innmarka
- Unytting av fôrressursene i utmarka som går tapt uten beitedyr
- Beiting opprettholder kulturlandskapet
- Beiting gir økt karbonbinding i jord
- Beiting sørger for et rikt arts mangfold

Dette er eksempler på saker der NSG har gjort en innsats de senere åra

Hundeloven

Årlig dreper og skader hund mer enn 1000 småfe på beite. Tapsreducerende tiltak er svært viktig. NSG er derfor pådriver i et beitebrukersamarbeid sammen med Norske Reindriftsamers Landsforbund, Tyr, Geno, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag. Hundeloven ble endret ved inngangen til 2023. Loven mangler dessverre vesentlige forskrifter. Nødvendigheten av slike er påpekt av NSG ovenfor myndighetene.

Beredskapsplan rovilt

Behovet for en offentlig beredskapsplan for roviltulykker, ble påpekt som nødvendig av NSG i 2017. Den gang ble det avvist av forvaltningen, men Innlandet fylke innså behovet og etablerte egen plan i 2021. I 2023 foreslo Miljødirektoratet beredskapsplan på nasjonalt nivå der roviltskader kan oppstå.

Genomisk seleksjon (GS) på sau og geit

GS har vært i bruk på Norsk Kvit Sau siden 2020, på geit siden 2021 og på spæl siden 2023. Genomisk seleksjon gir oss betydelig økning i sikkerhet på avlsindeksene vi beregner, spesielt på unge dyr. Genomisk seleksjon er et av de viktigste avlsverktøyene vi har i årene fremover, og vil bidra til at avlsfremgangen per år øker.

Innspill til jordbruksforhandlingene

NSG legger i alle ledd av organisasjonen ned et viktig arbeid i forberedelsene til de årlige jordbruksforhandlingene. Organisasjonen utarbeider næringsas innspill som blir fremmet for avtalepartene i møter med Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Staten.

Metanutslipp på sau og geit

Vi har investert i et mobil laboratorier kalt «Metanmåleren». Med denne har vi målt metanutslippet på 6 000 NKS-søyer. Konklusjonen fra prosjektet er:

- Metanutslippet varierer mellom dyr
- Variasjonen er arvelig
- «Redusert metanutslipp» kan tas inn i avlsarbeidet

Dyrevelferd

Sammen med flere aktører i landbruket jobber NSG med et dyrevelferdsprogram på sau.

Regjeringen arbeider med en ny stortingsmelding om dyrevelferd. NSG har, sammen med de andre organisasjonene i landbruket, gitt innspill til dette arbeidet, der vi legger vekt på:

- Bondeøkonomi- og velferd
- Velferd på beite
- Bygg og arealkrav
- Dyreeier sine kunnskaper og holdninger

DNA-testing av gjeterhund

I populasjonen av Border Collie finnes det tilfeller av en øyesykdom som heter collie eye anomaly (CEA). Dette er en sykdom som kan gentestes for. I 2021 vedtok årsmøtet til Norsk Sau og Geit at det skal være krav om kjent DNA status for CEA på foreldredyrene ved registrering av valper i Norsk Kennel Klub (NKK). Kravet ble godkjent av NKK, og trådte i kraft 01.06.2022. DNA status for CEA registreres i NKK sitt dogweb-register. Ved avl på Border Collie må minst en av foreldredyrene være fri for CEA.

Saueklipping som skolefag

Etter en betydelig innsats fra NSG er det etablert en egen linje med saueklipping som skolefag på Hallingdal Folkehøgskole. Dette er et unikt tilbud som vi er alene om i Europa.

Kjøtt i skole - fra gras til kjøtt

Målet med kampanjen «Kjøtt i skole» er:

- Å øke kunnskapen blant unge om våre produksjoner og produkter slik at de i neste omgang etterspør dette
- Gi de unge kunnskap om vår matproduksjon som igjen vil gi oss ambassadører
- Gi våre fylkes- og lokallag et verktøy som kan brukes i deres lokale skoler, til å spre kunnskap og fortelle de gode historiene

BLI MEDLEM I NSG!

Mange medlemmer sikrer NSG stor slagkraft!

Se våre nettsider: www.nsg.no/medlem

Medlemskategorier

- Hovedmedlem inntil 50 dyr
- Hovedmedlem over 50 dyr
- Hovedmedlem for ungdom under 25 år
- Husstandsmedlem og støtte-medlem

Medlemsfordeler

- Delta i et aktivt fagmiljø i en organisasjon som jobber for småfeholderne og gjeterhundeeierne interesser
- Medlemsbladet Sau og Geit 6 ganger i året
- Medlemsrabatt i Gjensidige på dyreforsikring for sau og geit og forsikring av gjeterhund
- Medlemsrabatt gjennom lokale apotekavtaler
- Juridisk hjelp til redusert pris
- Kåring av værlam
- Delta på kurs i inseminasjon, klipping, ullhåndtering og gjeterhund
- Seminkataloger

Norsk Sau og Geit
Postboks 104, 1431 Ås · Tlf. 23 08 47 70
E-post: nsg@nsg.no · www.nsg.no

Følg NSG!

